

INTERVJU S PRISELJENKO IZ BOSNE IN HERCEGOVINE

Avtorici: Nika Gabrijelčič, Lea Šterban, 3b

Mentor: Nevenka Malnarič Brulc

Novo Mesto,

3.10.2021

KAZALO

UVOD	3
INTERVJU S PRISELJENKO	4
ZAKLJUČEK	7
ZAHVALE	7

UVOD

Migracije so za sodobnega človeka v 21. stoletju postale stalnica. Selitvam se zaradi takih ali drugačnih razlogov dandanes ni več mogoče izogniti, pa naj bo kriva želja po širjenju obzorij, raziskovanju in odkrivanju lepote, ki nam jih ponuja naš planet, ali iskanje boljših življenjskih pogojev. Tako obstaja več vrst migrantov. Mladim je pogosto ponujena možnost študija v tujini, malce starejšim pa selitev zaradi službe, vendar včasih selitev ni zgolj opcija, zato sveta ne smemo vedno opazovati z rožnatimi očali. Posamezniki se morajo odtrgati od poznanega kraja, ljudi in običajev, da bi obvarovali svoje življenje, prepogosto. Gre za ekonomske in vojne migrante, ki izbirajo med domom – vsem, kar so kadarkoli poznali – in življenjem, boljšo izobrazbo, pogojem za delo, ustvarjanjem družine in navsezadnje občutkom lastne varnosti in pripadnosti. Raziskovanje migracij v Sloveniji in širše je zaradi projekta Srce mesta postalo skoraj najin konjiček, vendar na neki točki statistika in zemljevidi niso več zadostovali najini radovednosti in niso odgovorili na najina vprašanja. Začeli sva iskati zgodbe ljudi, ki so selitev izkusili na lastni koži. Za projekt Srce mesta sva izvedli intervju s priseljenko iz Bosne in Hercegovine, ki želi ostati anonimna.

V intervjuju bo nadalje omenjena kot A. Sogovornici sva se hoteli približati skozi vprašanja, ki ji dovoljujejo čustveno izražanje, opisovanje lastnih izkušenj, doživetij in razmišljanj ter resnično dopuščajo odprt pogovor. Intervju je trajal skoraj dve uri, zato je zaradi praktičnih razlogov zapis strnjen in berljiv. Sestavljanja vprašanj sva se lotili nekaj dni pred intervjujem. Dobro sva morali premisliti, kaj želiva izvedeti in kaj je v skladu z najinim interesom – doumeti in razumeti čustveno stran njene zgodbe. V najinem fokusu so tudi problemi, s katerimi se je soočala takrat in s katerimi se sooča danes.

INTERVJU S PRISELJENKO

»Preveč sem razmišljala, kdo sem, in kako me vidijo drugi,« ; »smo kot nekakšni hibridi,«

A. se je iz Bosne in Hercegovine v Slovenijo priselila nekaj let nazaj. Je najina vrstnica, ki obiskuje slovensko gimnazijo in se je na življenje tukaj že povsem privadila. Zanima jo naravoslovje, čuti pa tudi izjemno ljubezen do nemškega jezika. Poskuša ohranjati običaje svoje domače kulture, ali pa jih nekoliko pomeša s slovenskimi. Ima dve mlajši sestrici, o katerih je med intervjujem veliko govora. A. je prosila, če lahko ostane anonimna, saj intervju med drugim vsebuje tudi njeno razmišljanje, ki ga ni pripravljena deliti s širšo javnostjo. Njeni želji sva pripravljene ugoditi, saj meniva, da poznavanje njene identitete ni bistveno pomembno za razumevanje intervjuja.

V Slovenijo si se priselila iz Bosne in Hercegovine. Kdo je bil pobudnik za selitev? Kako dolgo so trajale »priprave« preden ste dokončno prišli v novi dom? Zakaj prav Slovenija?

Za selitev so se odločili moji starši. Želeli so si več otrok, vendar sta vedela, da jih v tamkajšnjih razmerah ne moreta in jih – po pravici povedano – tudi ne želita vzgajati. Takrat sem bila še edinka in nisem vedela, kaj zame dejansko pomeni selitev v drugo državo. Oče je začel v Sloveniji iskati službo in je sem sprva prišel sam že nekaj tednov po tem, ko jo je dobil. Opravljal je isto delo kot doma, vendar za nepredstavljivo višjo plačo. Nekaj let je bil v Sloveniji sam, z mamo pa sva ostali doma. Mama ga je zelo pogrešala – zakoni na daljavo nikoli ne trajajo dolgo (smeh). Odločila se je priti za njim in tudi sama najti službo.

Kako si se počutila, ko si izvedela kakšen ogromen korak nameravajo narediti tvoji starši?

Mislila sem se, da je življenje v Sloveniji neizmerno boljše, saj so mi takšno mnenje vsilili starši. Predstavljala sem si obljubljeni deželo – Slovenija je bila zame kot je Nemčija danes za migrante iz Sirije. Veselila sem se spremembe, saj sem bila prepričana, da bo to sprememba na bolje. Nisem imela pomislekov, vedela pa sem tudi, da pri njihovi odločitvi nimam vpliva. S selitvijo se bom morala pač sprijazniti. Ni bilo pretirano težko. Imam se za zelo prilagodljivega človeka.

Velik del tvoje družine še vedno živi v Bosni in Hercegovini. Kako so oni sprejeli vaš odhod?

Tako je, moje tete, strici, babice in dedki še vedno živijo v Bosni in Hercegovini. Ko so jim starši povedali, da se selimo, so bili ogorčeni in zmedeni, a se hkrati zavedali, da je Slovenija za nas bolj primerna. Predvsem babica in dedek sta se začela zavedati, da bomo v Sloveniji bolj srečni in končno zaživeli kot družina. Menim, da sta si želela več vnukov (smeh). Zavedali so se tudi naše finančne situacije, ki bi jo v Sloveniji menda izboljšali.

Imaš dve mlajši sestrici, ki sta rojeni v Sloveniji. Se imata za Slovenki? Se počutiš »manj Slovenka« kot onidve, ker si edina rojena drugje? Sta se onidve lažje naučili jezika?

Moji sestrici se nimata za čisti Slovenki – nobena od nas se nima. Zavedata se svojih korenin in sta ponosni na kraj, iz katerega prihajata. Vse tri se imamo za nekakšne hibride (smeh) – mešanico med obema kulturama, identificiramo se kot oboje. Meni pravi dom še vedno predstavlja Bosna in Hercegovina, njima pa Slovenija, ker sta rojeni tukaj. Moji prvi spomini sežejo tja, onidve tega pač nimata. Ne poznata življenja tam, jaz pa sem ga živela dovolj dolgo, da sem si ustvarila primerjavo. Ne želim dlakocepiti, ampak sem jaz nekoliko bolj »Bosanka« onidve pa nekoliko bolj »Slovenki«, ampak same med seboj ne maramo delati razlik. Ohranjamo običaje od doma – predvsem kar se tiče hrane, ampak smo tudi slovensko kulturo vzeli za svojo. Sestrici sta imela z učenjem jezika popolnoma enake težave kot jaz, saj doma še vedno govorimo svoj jezik. Prvi stik z slovenščino smo vse imele v šoli. Tudi ko na obisk pridejo naši prijatelji »Slovenci«, pred njimi še vedno govorimo »po naše«, zaradi česar je včasih komu neprijetno, ampak tako smo navajeni.

Na kaj odgovoriš, ko te kdo vpraša, kdo si? Kaj odgovorita tvoji sestri?

Z mamo sva se enkrat pogovarjali o tem. Preveč sem razmišljala, kdo sem, in kako me vidijo drugi. V Sloveniji sem Bosanka, v Bosni pa sem Slovenka. Resnica je, da sem oboje – ampak obenem nič. Ne maram se opredeljevati. Če pa koga res zanima, pa rečem, da sem Bosanka, ki živi v Sloveniji – samo zato, ker tako dobim mir. Moji sestrici rečeta enako. To so nam v glavo podali starši, saj oni bolj vedo, kako se tem stvarjem streže.

Si bila kdaj žrtev diskriminacije v takšni ali drugačni obliki? Te ljudje kdaj vidijo kot drugačno?

V srednji šoli me ljudje vidijo kot vsakega drugega človeka. Vsi so dovolj strpni in se res ne ozirajo na narodnost. V družbi z vrstniki se ne počutim nič drugačno od drugih. Mladi so zelo odprti in sprejemajoči. Kvečjemu kdaj do mene pride kakšen starejši narodnjak in reče, naj se spokam nazaj v Bosno, češ da Slovencem kradem pravico do šolanja. Takšni ljudje so pač posebna vrsta. Pri urejanju dokumentov na upravni enoti včasih dvakrat pogledajo moj priimek zaradi mehkega ć, ampak to je največji nivo diskriminacije, ki sem ga izkusila.

Kako si se naučila jezika? Ti je slovenščina povzročala preglavice?

Doma nikoli ne govorimo slovensko. Trudimo se ohranjati naš jezik, zato sem s slovenščino prvič prišla v stik v šoli. Presenetljivo nisem imela nobenih težav. Tudi vsem ostalim predmetom v šoli sem lahko sledila. V nekaj mesecih sem obvladala jezik in tako s šolo nisem imela nobenega problema. Tudi v gimnaziji je slovenščina eden mojih najljubših predmetov, ampak si včasih želim, da bi se lahko tako poglobila tudi v svoj materni jezik.

Življenje v Sloveniji se gotovo precej razlikuje od življenja v Bosni in Hercegovini. Si tam izkusila dovolj vsakdana, da lahko eno primerjaš z drugim? Kako kot najstnica vidiš izobrazbo in družabno življenje v obeh državah?

Prej sem živela v mestu Brčko, ki je – za lažjo predstavo – podobne velikosti Brežicam. Tam je veliko kavarn, barov in klubov. Družabno življenje – razen ob trenutni epidemiološki situaciji – skoraj cveti. Vedno se nekaj dogaja. Tukaj je možnosti za to dosti manj. Tudi ljudje se glede družabnega življenja precej razlikujejo; tam sem imela prijatelje, ki so otroci prijateljev mojih staršev, zato jim moji starši bolj zaupajo. Imela bi več svobode. Tukaj imam nove prijatelje, ki mojim staršem niso tako domači. Včasih se počutim nekoliko ujeto, ker ob petkih zvečer redko plešem v klubu ali spijem pijačo s prijateljicami. Glede izobrazbe nisem prepričana. Gimnazija je enaka tukaj in tam, vendar so Slovenske fakultete malce bolj priznane. V gimnaziji je edina razlika glede izbirnih predmetov, ki jih je tukaj veliko več. Ne razmišljam pogosto o teh stvareh.

Ali se kdaj vrneš v Bosno in Hercegovino? Redno ohranjaš stike z znanci, ki so ostali tam? Ali je epidemiološka situacija vplivala na domotožje?

Še vedno imam veliko prijateljev tam, ampak si nismo tako blizu. Kvalitetno se lahko družimo le vsakič, ko jih obiščem – kar pa na žalost ni tako pogosto, kot bi si želela. Družino v Bosni obiščem vsaka dva meseca – vsaj, ko mi za vrat ne diha virus. Med »lockdownom« je bilo zame zelo težko. Pogrešala sem družino, telefonski klici se ne morejo primerjati s pravim obiskom. Po navadi se vrnem za nekaj tednov in svoj čas tam maksimalno izkoristim za druženje z družino in prijatelji. Vselej najprej obiščem babico in dedka, ki sta me vedno zelo vesela.

Razmišljaš, da bi se v prihodnosti vrnila nazaj ali želiš ostati v Sloveniji?

Nerada razmišljam za tako daleč vnaprej (smeh). Srednjo šolo bom brez dvoma končala tukaj. Tudi doštudirala bi rada v Sloveniji. Za naprej pa nisem sigurna. Veliko je odvisno od tega, kje bo ekonomska situacija takrat boljša in kje bom hitreje našla službo.

ZAKLJUČEK

Za ljudi, ki selitve iz ene države v drugo nismo izkusili na lastni koži, je to res nedojemljiva stvar. Priseljenci se soočajo z nekakšno novo vrsto problemov, ki je drugim ljudem preprosto tuja in nepredstavljiva. Menili sva, da bo največja težava jezik, vendar pri najini sogovornici je bilo ravno nasprotno. Vedeli sva tudi, da priseljenci gojijo neizmerno ljubezen do svoje kulture, kar se je izkazalo za še tako pravilno. Priseljenci radi obiščejo svojo državo, če je to le mogoče. Vojnim migrantom se gotovo para srce, ko vidijo, da njihova domovina gori v plamenih vojne. Prostor, ki so ga včasih klicati dom, je postal nevarno prizorišče političnih konfliktov – tega ne bi nikoli smel izkusiti nihče. Selitve so postale zelo normaliziran del človekovega življenja, vendar jih ne zmore prenesti vsak. Ljudi, ki so zmožni zaradi takšnih ali drugačnih razlogov zapustiti svojo domovino, v sebi nosijo neizmerno moč.

ZAHVALA

Ogromno zahvalo si brez dvoma zasluži najina sogovornica, ki se je z nama odločila deliti svojo zgodbo in se je bila o svojem razmišljanju ter počutju pripravljena pogovarjati na dolgo in široko. Izvedeli sva ogromno novih informacij in pridobili novo perspektivo o migracijah, ki sega veliko dlje od statistike. Pridobili sva čustven vpogled v življenje priseljenke, najine vrstnice, in primerjali njeno življenje z najinim.